

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de iller ve bölgeler arasında sağlık hizmetlerine erişim, sağlık emekçisi dağılımı, hastane ve yoğun bakım yatak kapasitesi, ileri tıbbi cihazlara erişim, koruyucu sağlık hizmetleri ve kanser tanı-tedavi olanakları bakımından ciddi eşitsizlikler bulunmaktadır. Özellikle Hakkâri, Şırnak, Ağrı, Muş, Van, Batman, Diyarbakır, Mardin, Siirt ve Şanlıurfa gibi bölge kentlerinde sağlık göstergelerinin ülke ortalamasının belirgin biçimde gerisinde olması, mevcut sağlık politikalarının bölgesel ihtiyaçları karşılamadığını ortaya koymaktadır. Hekim ve sağlık emekçisi yetersizliği, hastane ve yoğun bakım kapasitesindeki farklılıklar, ileri tanı ve tedavi hizmetlerine erişimde yaşanan sorunlar, hastaların başka illere veya özel sağlık kuruluşlarına yönelmek zorunda kalması ve özellikle kanser gibi ağır hastalıklarda tanı ve tedavi süreçlerinin gecikmesi sağlık hakkı bakımından ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Hakkâri’de özellikle Yüksekova Devlet Hastanesi’nde anjiyo ünitesinin bulunmaması gibi ileri sağlık hizmetlerindeki eksiklikler de bölgesel eşitsizliğin somut örneklerinden biridir. Bu nedenle iller arasındaki sağlık eşitsizliklerinin nedenlerinin araştırılması, mevcut sorunların ve kamu yatırımlarındaki yetersizliklerin tespit edilmesi, sağlık emekçisi ve altyapı ihtiyacının belirlenmesi ve tüm yurttaşların eşit, erişilebilir, nitelikli ve kamusal sağlık hizmetine ulaşmasını sağlayacak politikaların ortaya konulması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa’nın 98’inci İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de sağlık hizmetlerine erişim; yurttaşların yaşadığı kente, gelir düzeyine ve sağlık altyapısının bölgesel dağılımına bağlı olarak ciddi farklılıklar göstermektedir. Sağlıkta Dönüşüm Programı sonrasında performansa dayalı sistem, piyasalaşma, taşeronlaştırma ve kamu kaynaklarının özel sağlık sektörüne aktarılması sağlık hizmetlerinin kamusal niteliğini zayıflatmış, bölgesel eşitsizlikleri derinleştirmiştir. Özellikle Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı bölge kentlerinde kamusal sağlık altyapısının yetersizliği, uzman hekim ve sağlık emekçisi açığı ile ileri tıbbi hizmetlere erişimde yaşanan sorunlar yurttaşların sağlık hakkını doğrudan etkilemektedir.

Mart 2026 sağlık göstergelerine göre Türkiye genelinde 10 bin kişiye ortalama 25,81 hekim düşerken bu sayı Diyarbakır’da 20,07, Batman’da 14,44, Şırnak’ta 12,00, Muş’ta 12,54, Ağrı’da 12,18 ve Hakkâri’de yalnızca 14,03’tür. Buna karşılık Elazığ’da 30,78, Erzurum’da 29,54 hekim bulunmaktadır. Yatak ve yoğun bakım kapasitesinde de benzer bir eşitsizlik söz konusudur. Hakkâri’de 10 bin kişiye 17,50 yatak ve 2,80 yoğun bakım yatağı düşerken, Şırnak’ta bu oranlar 13 ve 2; Elazığ’da ise 53,20 ve 8,80’dir.

Bölgesel eşitsizlikler yalnızca sağlık emekçisi ve fiziki kapasiteyle sınırlı değildir. Bebek ve beş yaş altı ölüm hızlarının bazı bölge illerinde Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmesi, koruyucu ve önleyici sağlık hizmetlerinin de eşit ve yeterli biçimde örgütlenmediğini göstermektedir. Şanlıurfa’da bebek ölüm hızı yüzde 13,4, beş yaş altı ölüm hızı yüzde 16,3; Ağrı’da ise sırasıyla yüzde 11,8 ve yüzde 15,3’tür.

Kanser alanında da ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bölge kentlerinde biyopsi, görüntüleme, patoloji, radyoterapi ve ameliyat hizmetlerine erişimdeki gecikmeler tanı ve tedavi süreçlerini olumsuz etkilemekte; ileri sağlık hizmetlerinin sınırlı olması yurttaşları başka illere sevk edilmeye veya ekonomik gücü olanları özel sağlık kuruluşlarına yönelmeye zorlamaktadır.

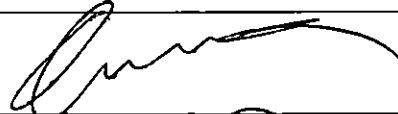
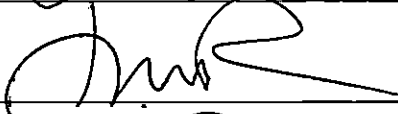
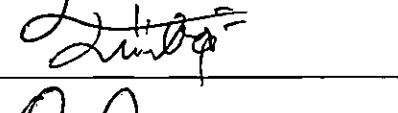
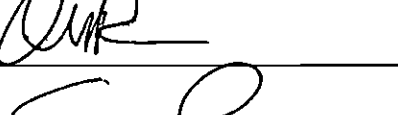
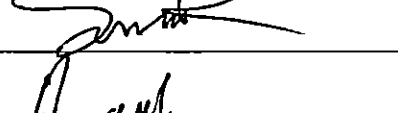
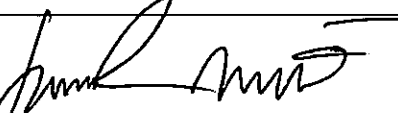
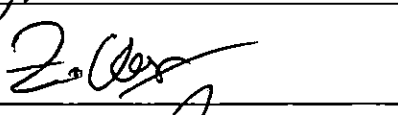
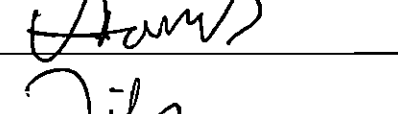
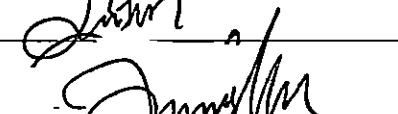
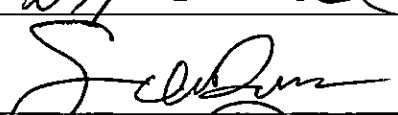
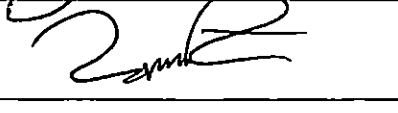
Bu eşitsizliklerin somut biçimde görüldüğü kentlerden biri Hakkâri’dir. Hekim, yatak ve yoğun bakım kapasitesinin yetersizliği yanında Yüksekova Devlet Hastanesi’nde anjiyo ünitesinin bulunmaması ve otopsi işlemlerinin yapılamaması önemli sağlık ve adli tıp hizmeti boşlukları yaratmaktadır. Uzman hekim ve yardımcı sağlık emekçisi eksikliği nedeniyle yurttaşlar birçok branşta uzun süre beklemekte veya başka illere sevk edilmektedir. Acil servis yoğunluğu, randevu sorunları, MR, tomografi ve ultrason gibi görüntüleme hizmetlerindeki gecikmeler de sağlık hizmetlerinin niteliğini olumsuz etkilemektedir.

Diyarbakır’da bir hekimin 24 saatte 502, başka bir hekimin ise 16 saatte 386 hastaya bakmak zorunda kalması, sağlık emekçilerinin ağır iş yükünü ve mevcut insan gücü planlamasının yetersizliğini ortaya koymaktadır.

Kamusal sağlık hizmetlerindeki yetersizlikler yurttaşları özel sağlık kuruluşlarına yöneltirken sağlık harcamalarını artırmakta ve “paran kadar sağlık” anlayışını güçlendirmektedir. Bu nedenle başta Hakkâri, Şırnak, Ağrı, Muş, Van, Batman, Diyarbakır, Mardin, Siirt ve Şanlıurfa olmak üzere sağlık göstergelerinde ülke ortalamasının gerisinde kalan bölge kentlerinde sağlık eşitsizliklerinin nedenlerinin araştırılması; yatırımların nüfus, coğrafi koşullar, hastalık yükü ve sevk mesafeleri dikkate alınarak yeniden planlanması; hekim ve sağlık emekçisi ihtiyacının

kalıcı kadrolarla giderilmesi ve yurttaşların başka illere veya özel sağlık kuruluşlarına mecbur bırakılmaması gerekmektedir. Sağlık hizmetlerinin ücretsiz, nitelikli, erişilebilir ve kamusal bir anlayışla sunulması temel bir zorunluluktur.

Bu nedenle iller arasındaki sağlık eşitsizliklerinin nedenlerinin araştırılması, mevcut sorunların ve kamu yatırımlarındaki yetersizliklerin tespit edilmesi, sağlık emekçisi ve altyapı ihtiyaının belirlenmesi ve tüm yurttaşların eşit, erişilebilir, nitelikli ve kamusal sağlık hizmetine ulaşmasını sağlayacak politikaların ortaya konulması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DIYARBAKIR	
2	SERHAT EREN	DIYARBAKIR	
3	VEZİR COŞKUN PAZAK HAKKARİ		
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUĞUL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DIYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	